

22 יוני, 2014
הל' / 1149

לכבוד :
חה"כ יצחק אהרונוביץ
השר לביטחון פנים

לכבוד :
חה"כ בנימין נתניהו
ראש ממשלת ישראל
ירושלים

שלום רב,

הנדון : הצעת חוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מניעת נזקי שביתת רעב)

מחר אמורה להצביע ועדת הפנים של הכנסת על הצעת החוק שבנדון, הצעה המאפשרת לקבל היתר משפטי לכפיית טיפול רפואי, לרבות הזנה בכפייה, על שובת רעב. נודע לנו כי הנוסח הסופי המובא לאישור הוועדה קובע, כי הטיפול הכפוי, ככל שיאושר על-ידי בית המשפט, יהיה בין כותלי בית החולים.

כמנהלי בתי חולים בישראל, שבחלקם מאושפזים כעת אסירים ועצירים שובתי הרעב, וכמי שמופקדים על הרופאים המטפלים בהם, אנו מבקשים להבהיר כי איננו רואים אפשרות לכפות הזנה בכוח, לרבות האכלה באמצעות זונדה או באמצעים אחרים בתוך בתי החולים.

התנגדותנו נובעת מעמדה מקצועית ואתית גרידא, ולהלן עיקריה :

ראשית, כידוע לך, האכלה בכפייה נאסרה בכללי האתיקה של הר"י, וכן בכללי האתיקה המקובלים בעולם, לרבות בהצהרת טוקיו (1975) ובהצהרת מלטה (1991) של ההסתדרות הרפואית העולמית, אשר מעגנות במפורש את האיסור להאכיל בכפייה שובתי רעב בניגוד לרצונם. פרוצדורה של האכלה בכוח של שובתי רעב למרות התנגדותם טומנת בחובה סכנה ממשית לבריאותם ומנוגדת לעקרונות העל של מניעת נזק (Non-Maleficence) ושל שמירה על האוטונומיה של המטופל על גופו, עקרונות עליהם מושתת הקוד האתי של הרופאים. מעל לכל, הצהרת מלטה רואה בהזנה בכפייה עינוי, דבר שלא ניתן להעלותו על הדעת בבתי החולים עליהם אנו מופקדים.

שנית, הטיפול בשובתי הרעב מושתת על יחסי אמון עדינים ומורכבים בין הרופא למטופל. היה והחוק יתקבל, עצם האפשרות לפנות לבית המשפט על מנת לחייב את שובת הרעב לקבל טיפול רפואי בניגוד לרצונו יהווה מכשלה אדירה בפני הרופא בבואו לבנות ולתחזק את מערכת האמון הזו. איום מרומז או משתמע של סוהר על האכלה בכפייה ידחוק את שובת הרעב לפינה. כתוצאה מכך, הוא יבחר דווקא להפסיק כל שיתוף פעולה עם הצוות הרפואי במטרה להביא להאכלה בכוח הלכה למעשה. סיטואציה מעין זו תפגע ביכולתם של הרופאים לטפל בשובתים באמצעים המוכיחים את עצמם היום כיעילים.

שלישית, החוק המוצע כלל איננו ישים. על מנת לפעול לפי היתר משפטי המורה על הזנה בכוח של אסיר/עציר, יש לפעול בשיטות שאינן מוכרות לנו ואינן מקובלות בתוך בתי החולים. לכך תהיה השפעה על תפקוד הצוות הרפואי, עלויות הטיפול וכן הפרעה בלתי נסבלת למטופלים אחרים המאושפזים בבתי החולים.

לאור האמור לעיל, אנו רואים בהצעת החוק הצעה שנוקה רב. בימים אלה אנו מטפלים בעשרות שובתי רעב המאושפזים בבתי החולים השונים שבניהולנו. רובם ככולם מסכימים באופן כזה או אחר לשתף איתנו פעולה ולקבל טיפול רפואי החיוני לשמירה על חייהם. מצבם של רבים השתפר. במקרים שבהם ישנו צורך בכינוס ועדת האתיקה של בית החולים – הדבר נעשה ביעילות ותוך שמירה על פרטיות המטופל, כבודו והאוטונומיה על גופו ככל שאפשר.

איננו יכולים לקבל התערבות של המחוקק בטיפול המקצועי שאנו נותנים למטופלים. לא נהפוך את מחלקות בתי החולים לחדרי עינויים. **אנו קוראים לכם לעצור את הליך החקיקה ולאפשר לנו לטפל בהסכמה בשובתי הרעב.**

ב פ ר כ ה ,

ד"ר ערן הלפרן
יו"ר איגוד מנהלי בתי חולים

העתק:

חה"כ יעל גרמן, שרת הבריאות
חה"כ מירי רגב, יו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה
עו"ד יהודה וינשטיין, היועץ המשפטי לממשלה
עו"ד רז נזרי, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
עו"ד אייל ינון, היועץ המשפטי לכנסת
פרופ' ארנון אפק, מנכ"ל משרד הבריאות
ד"ר בועז לב, המשנה למנכ"ל משרד הבריאות
ד"ר ליאוניד אידלמן, יו"ר הר"י
ד"ר תמי קרני, ראש הלשכה לאתיקה רפואית של הר"י
עו"ד מירי פרנקל-שור, יועמ"ש ועדת חוץ וביטחון
עו"ד נעה בן-שבת, יועמ"ש ועדת העבודה, הרווחה והבריאות
עו"ד לאה ופנר, מזכ"ל הר"י
ועד איגוד מנהלי בתי חולים